

Slagen. Ordlös. Maktlös.

Rapporten har tagit fram med medel från
Allmänna Arvsfonden, Hjälpmedelsinstitutet och Brottsofferfonden

Text: Evy Skager, Karin Torgny
Grafisk form: Kerstin Kristensen

Copyright: Författarna och Bräcke Diakoni

Rapporten kan laddas ner från www.dubbeltutsatt.se

Slagen. Ordlös. Maktlös.

En studie av ord för att tala om våld och deras förekomst i fem olika system inom Grafisk Alternativ och Kompletterande Kommunikation, med ett särskilt fokus på Pictogram.

Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt 2010
Bräcke Diakoni

INNEHÅLL

FÖRORD	7
INLEDNING	9
BAKGRUND	
Folkhälsa och våld	10
Folkhälsa och funktionsnedsättning	11
Våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning	11
Alternativ och Kompletterande Kommunikation	12
Pictogram	13
SYFTE	14
METOD	14
RESULTAT	16
HUR GÅR VI VIDARE?	17
SLUTSATS	17
KÄLLOR	18
BILAGA - listor på utvalda ord	19

FÖRORD

Både män och kvinnor utsätts för våld i nära relationer. I majoriteten av fallen är det dock män som utsätter kvinnor för våld, därför är ett av regeringens prioriterade mål att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Ytterst är det en fråga om jämställdhet och kvinnors mänskliga rättigheter.

Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt är en projektverksamhet inom Bräcke Diakoni som arbetar med att utveckla och förmedla kunskap om mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning. Målet är att kvinnor med funktionsnedsättning som är utsatta för våld får det stöd de behöver och har rätt till.

I vårt arbete framhåller vi ofta ordens betydelse bland annat för att det är viktigt att som våldsutsatt kunna sätta ord på sina erfarenheter. Lika viktigt är det att alla våldsutsatta kan ta del av information för att kunna söka stöd i en utsatt livssituation. Det måste därför finnas möjlighet att ta del av information om det stöd som finns att tillgå på ”*sitt eget språk*” oavsett om det är på lätt svenska, teckentolkat, syntolkat eller andra alternativa och kompletterande kommunikationsätt.

Vi har därför initierat en översyn av de alternativa och kompletterande kommunikationssätten och verkar för att det ska finnas bilder/symboler samt tecken för de ord som saknas.

I denna rapport presenteras delar av ett spännande delprojekt vars resultat kommer att vara användbart inom många av samhällets områden.

Göteborg juni 2010

Kerstin Kristensen
Projektledare
Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt

INLEDNING

Kvinnor med funktionsnedsättning är lika våldsutsatta som kvinnor generellt och i vissa fall mer utsatta. De har samma rättigheter som andra kvinnor att få hjälp och stöd och ta del av information om våld.

En förutsättning för att få sina rättigheter tillgodosedda är att man kan berätta om sina upplevelser och bli förstådd. Att kunna påverka sin egen livssituation, göra val och delta i beslut som gäller en själv är inte bara en rättighet utan också hälsofrämjande faktorer.

Det är sällsynt att kvinnor får frågan om de har erfarenheter av våld och det kan vara svårt att berätta om sina upplevelser. Det är heller inte ovanligt att kvinnan skuldbelägger sig själv och ser våldet som en del av vardagen.

En kvinna med funktionsnedsättning kan ha svårare att berätta om sin våldsutsatthet då hon till exempel kan vara beroende av den som utövar våldet. Har hon dessutom svårt att kommunicera via tal och kanske saknar tecken eller bilder/symboler för att berätta riskerar våldet att bli ännu mer osynligt.

Idag finns flera olika metoder och hjälpmedel för den som har svårt att kommunicera på grund av sin funktionsnedsättning. Men finns de nödvändiga orden för våld som bilder/tecken/symboler?

Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatts uppdrag är att öka kunskapen om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning och att verka för att kvinnor som är utsatta för våld får det stöd de behöver och har rätt till.

I den här kartläggningen undersöker Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt om fem grafiska alternativa och kompletterande kommunikationsätt (GAKK) innehåller bilder/symboler för att kunna tala om våld. Vi fördjupar också i ett av dem, symbolsystemet Pictogram.

BAKGRUND

Folkhälsa och våld

Våld är ett globalt folkhälsoproblem konstaterar både Förenta Nationerna i sin deklARATION om avskaffandet av våld mot kvinnor och Världshälsoorganisationen, WHO.

Enligt WHO är det främst kvinnor som utsätts för våld. De utsätts av män och ofta inom en relation. Världshälsoorganisationen uppskattar att 30 procent av världens kvinnor och flickor utsätts för våld en eller flera gånger.

När Gunnel Hensing, professor i socialmedicin vid Göteborgs universitet, granskade ett antal folkhälsofrågor, däribland våld, ur ett genusperspektiv fann hon att kvinnor som grupp i många fall är mer utsatta än män som grupp. Hon konstaterade också att åtgärder som stärker kvinnors makt och inflytande främjar folkhälsan.

I den här rapporten talar vi därför om behovet av alternativa kommunikationssätt för kvinnor med funktionsnedsättning, men naturligtvis har även män med kommunikationssvårigheter behov av symboler/bilder för att tala om våld.

Enligt WHO är våld ett resultat av en handling där avsikten är att skada. Per Isdal, vid stiftelsen Alternativ til vold i Oslo, använder en bred definition av våld.

”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill.”

Vi har valt att använda Isdals definition och menar att våld kan vara fysiskt, psykiskt och sexuellt, men också att ekonomiskt våld och försummelse kan förekomma.

Hälsan för olika befolkningsgrupper påverkas av deras livsvillkor och levnadsvanor. Målet är en god hälsa för alla och på lika villkor. Våld mot kvinnor får stora fysiska, psykiska och sociala folkhälsokonsekvenser. Att ha kontroll över sitt eget liv och kunna förebygga fysiska skador och sjukdomar och även förbättra sin psykiska hälsa är därför hälsofrämjande faktorer.

Empowerment handlar om kraft men också om makt. Den som kan skaffa kunskap och information kan också lättare ta makt över sitt eget liv. Delaktighet främjar också hälsan. Ett av den svenska folkhälsopolitikens elva målområden heter just Delaktighet och inflytande i samhället. Där betonas det att särskild vikt skall läggas vid att stärka förmågan och möjligheten till delaktighet i samhället för utsatta personer. Att vara med i planeringen, genomförandet och utvärderingen av de aktiviteter som rör ens person genererar ett välbefinnande och ger en känsla av sammanhang och att kunna påverka.

Folkhälsa och funktionsnedsättning

Enligt Folkhälsoinstitutets folkhälsoenkäter från åren 2005-2007 var det mer än tio gånger vanligare med ohälsa bland personer med funktionsnedsättning än i övriga befolkningen. Det konstaterades att en funktionsnedsättning visserligen kan utgöra en hälsorisk, men också att hälsan hos personer med funktionsnedsättning är sämre än den behöver vara.

I rapporten står att *”En stor del av ohälsan bland dessa personer hör samman med kända bestämningsfaktorer, såsom brist på inflytande, ekonomisk otrygghet, diskriminering och brist på tillgänglighet, det vill säga funktionshinderande processer eller faktorer som sätter ner livskvaliteten.”* Genom att ta fasta på dessa hinderande faktorer skulle fler uppnå en bättre hälsa.

Våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning

Våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning ingår i gruppen särskilt utsatta. Det skriver regeringen i sin handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. I första hand är de utsatta för att de är kvinnor, men också för att funktionsnedsättningen gör dem extra utsatta, osynliga och mer beroende av andra. Enligt Brottsförebyggande rådet gäller osynligheten särskilt kvinnor som har svårt att göra sig förstådda eller är beroende av några få personer för sin kontakt med omvärlden.

Handus enkätundersökning, som besvarades av ca 1 000 kvinnor med någon form av rörelse- eller synnedsättning, fann att 33 procent av kvinnorna hade erfarenhet av hot, våld eller sexuella trakasserier från män. Hälften av de tillfrågade hade fått fysiska skador.

Förövaren var oftast make eller sambo, en arbetskamrat eller chef, men kunde också vara personlig assistent, färdtjänstpersonal eller personal i vård och omsorg. Svaren från de kvinnor med utvecklingsstörning visade att de var något mer utsatta för våld än de andra kvinnorna som svarade på Handus enkät.

Handus resultat jämfördes med den nationella omfångsundersökningen Slagen Dam, där ca 7 000 kvinnor, 18-64 år, svarade. Jämförelsen visade att kvinnor med funktionsnedsättning i högre grad hade varit utsatta för våld. De kände också mer rädsla och skam, blev oftare kallad för nedsättande saker och hade oftare tänkt på självmord jämfört med kvinnorna i Slagen Dam.

En kvinna som är beroende av hjälpmedel och hjälp från andra är mer utsatt i våldssituationer. Är hon rullstolsburen kan det vara svårt att snabbt lämna en hotfull situation och den som har en intellektuell funktionsnedsättning kan behöva hjälp att tolka någon annans avsikter.

Den våldsutsatta kvinna som har svårt att kommunicera måste kunna lita på att det finns hjälpmedel tillhands samt någon som kan tolka det hon säger. Det måste också finnas tecken eller bilder/symboler för de ord som hon behöver.

Alternativ och Kompletterande Kommunikation

Begreppet kommunikation har många aspekter. Människan kommunicerar för att uttrycka grundläggande behov och önskemål, hon behöver ge och få information. Samtalet kan också uttrycka en social relation. Med småprat och sociala fraser samspelar vi med andra, känner tillhörighet eller markerar ett avstånd. Den här rapporten berör främst möjligheterna att kunna ge och få information.

Kunskap och information är av stor betydelse för möjligheten att ta kontroll över sin egen hälsa. Det räcker inte att vilja förändra en situation, det krävs också information, stöd och färdighet för att göra det. Enkelt uttryckt kräver kommunikation en avsändare, en mottagare och ett budskap. När dessa är definierade väljs en kommunikationskanal som passar budskapet och målgruppen. Det är till exempel inte säkert att alla kan ta till sig skriftlig information. Den kan behöva anpassas och göras tillgänglig för grupper av personer med kommunikationssvårigheter av olika slag.

Vi kommunicerar inte bara med ord utan tar också hjälp av kroppsspråk, miner, ljud, gester när vi kommunicerar med andra. För den som har svårigheter att kommunicera kan det vara aktuellt att använda ett alternativt kommunikationssätt eller att komplettera talet med ytterligare ett kommunikationssätt. Alternativ och kompletterande kommunikation kallas även AKK.

AKK kan delas upp i två huvudspår, i TAKK (tecken som AKK) samt GAKK (grafiska AKK).

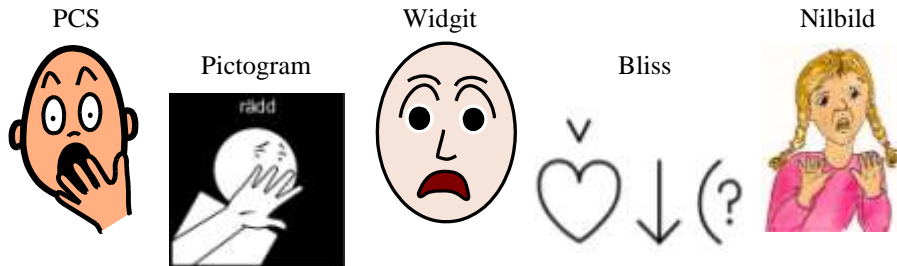
- TAKK är manuella, icke hjälpmedelsberoende tecken som kräver ett visst mått av motorik, till exempel miner, gester samt tecken som stöd. Tecken som stöd grundar sig på teckenspråket som är ett eget språk. De ord som det inte finns tecken för går att bokstavera med hjälp av teckenspråkets alfabet. TAKK är det vanligaste sättet att kommunicera när talet inte räcker till.
- GAKK inbegriper allt från konkreta föremål och foton till avancerade symbolsystem som bokstäver och bliss-symboler.

Vi har här valt att titta enbart på grafiska AKK och har ur den gruppen plockat ut fem system som är vanligt förekommande i Sverige.

I de olika systemens bildbanker kan det finnas både svenska och internationella symboler och de uppdateras kontinuerligt. Antalet symboler i nedanstående tabell är därför ungefärliga.

PCS (Picture Communication Symbols)	7 600 symboler
Pictogram	1 700 symboler
Widgit Rebus	6 000 symboler
Bliss	4 500 symboler
Nilbild	600 symboler

Det är inte ovanligt att den som behöver AKK använder sig av flera system. Nedan finns bilden/symbolen för *rädd* i de utvalda bildsystemen:

De största användargrupperna när det gäller GAKK är personer med motoriska svårigheter, personer med psykisk eller intellektuell funktionsnedsättning och personer som har svårt att hitta orden och behöver bilder som visuellt stöd. GAKK används också av personer med förvärvade hjärnskador och med autism.

Pictogram

Pictogram är ett beprövat visuellt språk utvecklat för människor med kognitiva (intellektuella, kunskapsmässiga) svårigheter eller för dem som saknar eller har begränsad förmåga att tala, läsa och skriva.

Enligt Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM, kan du med hjälp av pictobilder:

- ställa frågor och få svar
- göra dig förstådd och förstå
- få ett stöd för tanken och minnet
- formulera känslor och önskningar
- kommunicera

Man kan säga att Pictogram är ett "telegramspråk" där innebörden går fram även om en del ord saknas. För användaren kan det öppna nya världar och ge en språklig gemenskap.

Pictogram används på skolor, bibliotek, sjukhus, äldreboenden, idrottsarenor, i kollektivtrafiken och andra offentliga miljöer. De kan också användas som minnesstöd för kontaktböcker, inköpslistor, almanackor, e-post och vanliga brev. Pictobilder kan vara mångtydiga och betydelsen är inte alltid självklar. Därför kan det krävas ett visst mått av inlärning för att börja använda dem.

SPSM ansvarar för Pictogram i Sverige. Myndigheten ger råd och stöd till skolan i dess ansvar för en likvärdig utbildning för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning och främjar tillgången på läromedel för dessa.

SYFTE

Syftet med den här rapporten är att ta reda på om det finns bilder/symboler inom grafisk AKK för att tala om våld. Och om de saknas, arbeta för att nya bilder/symboler tas fram i de olika systemen, i första hand som Pictogram. På så sätt förbättras möjligheterna för kvinnor med funktionsnedsättning att tala om våld och få det stöd som de har rätt till.

METOD

I mars 2009 startade Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt ett samarbete med SPSM i Umeå. Vi hade konstaterat att Pictogram är ett bra system för vår målgrupp eftersom det är tolkningsbart för många människor med olika behov.

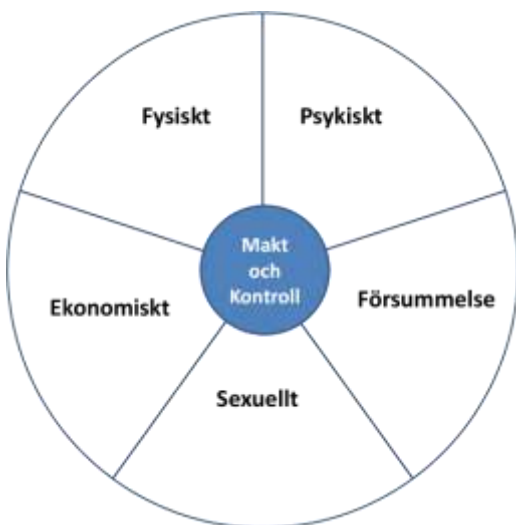
Under hösten samma år fick vi en förfrågan om vi vill se över befintliga bilder ur ett genusperspektiv och gjorde så. Vi hade då också ansökt och fått pengar från Hjälpmedelsinstitutet, Brottsofferfonden och Arvsfonden för att utveckla pictobilder och då kunna tala om våld.

Efter det första mötet med SPSM gick vi ut med en förfrågan om det fanns ett intresse för att vara med i vår referensgrupp. Gruppen skulle gemensamt komma fram till vilka ord som behövs för att prata om våld och förebyggande samtala om sex- och samlevnad. Intresset var stort. Referensgruppen bestod av representanter för olika professioner; en kurator och två logopedier från habiliteringen, en kurator från ett stödcentrum för unga brottoffer, en enhetschef från fritids och habilitering för barn och ungdom, en enhetschef för en minnesmottagning, en enhetschef och en kommunikationskonsulent på ett aktivitetscenter för personer med funktionsnedsättning, en elevassistent från särvtux, en universitetslektor Göteborgs universitet, samt två medarbetare från Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt.

Under första mötet med referensgruppen utgick vi från frågorna När, Var, Hur och Vem då vi sökte orden. Vi använde oss också av våldshjulet, bilden till höger, för att konkretisera våld.

I stort sett hade alla erfarenhet av att möta våldsutsatta kvinnor och tjejer och kunde därför bidra med ord som kanske inte var självklara.

Referensgruppen fick också en utbildning i våld mot kvinnor med funktionsnedsättning.

När vi gick igenom orden såg vi att många ord redan fanns i Pictogram eller kunde bildas genom att använda flera bilder. Efter gallring återstod ca 100 ord (se bilaga) som stämdes av med referensgruppen och med övriga medarbetare på Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt.

Därefter har vi stämt av listan med ord mot de fem grafiska kommunikationssätten. När vi checkat av de valda orden har vi använt oss av blissonline.se, pictoonline.se samt befintliga bildindex för PCS och Widget. Ansvariga för Nilbild har själva stämt av orden mot sin bildbank.

Avstämningen har skett kontinuerligt. Några av systemen kan ha uppdaterats under perioden och vi gör därför inte anspråk på att vara heltäckande. Vi ser kartläggningen som en fingervisning och en start på arbetet med att se till att alla kvinnor, oavsett vilket kommunikationssätt de använder, skall ha möjlighet att tala om våld.

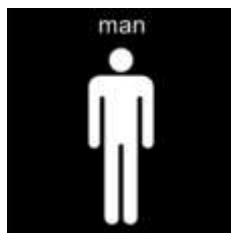
Under våren 2010 har SPSM i Umeå fått en prioriterad lista på de ord som saknades i Pictogram.

På SPSM finns en person som tecknar alla nya Pictobilder och han har under våren ritat några av orden på listan. Vi har fått tycka till och bilderna har därefter skickats vidare till SPSM:s referensgrupp på remiss.

Orden har inte alltid varit enkla att teckna. Vissa ord är abstrakta och vi fick därför beskriva olika händelser för att det skulle vara klart i vilka sammanhang orden skulle användas.

Efter att remissgruppen godkänt bilderna är de klara att användas och läggs ut på pictoonline.se, ett webbaserat program där prenumeranter kan ladda ner bilder som man behöver i sin verksamhet.

Nedanstående pictobilder är ett resultat av vår samverkan och finns redan på pictoonline.se:

RESULTAT

Av de ord vi valt ut fann vi att de flesta redan fanns i de olika kommunikationssystemen. Det var dock ett antal ord som saknades helt eller endast ingick i ett av de fem symbolsystemen. Det var: *god man, ovän, hota, hålla fast, håna, sparka, tafsa, tvättas, utnyttjas, våldtäkt, analsex, bög, kåt och porrfilm.*

Vår avsikt har aldrig varit att jämföra de olika systemen då de fyller olika behov och i viss mån används på olika sätt.

Nilbild till exempel, en mindre bildsamling med färgglada tecknade bilder, har nästan enbart bilder som visar vardagliga saker och händelser och används främst av yngre barn. Bliss däremot är ett väl utvecklat system med symboler som kan kombineras och bilda meningar och därmed jämföras med ett språk.

Bland orden vi undersökte finns ord som kan tolkas på olika sätt. I alla systemen finns till exempel ord för tvätta, tvätta sig, tvätta kläder etc. men det finns ingen bild för att bli tvättad eller tvättas. För många kvinnor med funktionsnedsättning hör det till vardagen att få hjälp med sin hygien, ett tillfälle som kan uppfattas obehagligt och som kan utnyttjas av den som tvättar. En bild för tvättas kan därför behövas.

I Widget är det samma symbol för sex och porr, vilket innebär att symbolen kan tolkas på olika sätt. Pictogram har en bild för sexprogram, men inte för porrfilm. Troligen menas samma sak, men bilden kan ge förvirrande signaler.

Vissa system har flera ord för sexuella övergrepp. I Bliss finns till exempel symboler för sexuellt ofredande och sexuella övergrepp, medan det i Pictogram inte finns några.

HUR GÅR VI VIDARE?

Flera av de undersökta symbolsystemen finns att ladda ner från nätet, till exempel blissonline.se och pictoonline.se. Några har också där en tipsfunktion för allmänheten för att fånga upp nya ord. I vår kontakt med representanter för de olika AKK-systemen har vi mött ett stort intresse och öppenhet för att ta fram de ord som behövs för att tala om våld. Vi kommer därför, där det är möjligt, att försöka påverka så att ord som saknas tas fram och läggs till.

Vi har också tankar på att ta fram temakartor, akutlådor och utbildningsmaterial för speciella ändamål och målgrupper, till exempel för akutmottagningar, ungdomsmottagningar, habiliteringen och för kvinno- och tjejjourer.

När det gäller ord för att ha förebyggande samtal om sex- och samlevnad behövs fler ord än de vi listat, ett arbete som ligger framför oss.

Under hösten går vi vidare med samarbetet med SPSM i Umeå som kommer att ta fram fler ord för Pictogram. Vi kommer att ha olika testgrupper för att se hur bilderna kan användas i olika situationer eller verksamheter.

Vi kommer även att undersöka hur vi med hjälp av olika bilder/symboler kan genomföra en enkätundersökning om erfarenheter av våld.

SLUTSATS

Ord är viktiga, men det räcker inte att bara ha orden. Det spelar ingen roll hur många ord eller bilder/symboler som finns om vi inte använder dem.

Vi måste också lära oss att känna igen våld och öka kunskapen om att våld förekommer även mot kvinnor med funktionsnedsättning. Har vi inte den kunskapen kommer vi aldrig att ställa frågan om våld.

Därför krävs det utbildning så att alla vågar se, fråga och agera i mötet med den våldsutsatta kvinnan. Men också att kvinnor med kommunikationssvårigheter får kunskap om våld och tillgång till bilder/symboler för att tala om våld.

KÄLLOR

- Arnhof, Y: Onödig ohälsa, Folkhälsoinstitutet (2008)
- Lundgren, E. Heimer, G. Westerstrand, J. Kalliokoski, A-M: Slagen Dam – Mäns våld mot kvinnor i jämställda Sverige – en omfattningsundersökning. Fritzes (2001)
- Brottsförebyggande rådet: Våld mot personer med funktionsnedsättning
Fritzes (2007)
- Deklaration om avskaffandet av våld mot kvinnor, Förenta Nationerna (1993)
- Handu: Mäns våld mot kvinnor med funktionsnedsättning. Utredningsinstitutet
Handu (2007)
- Heister Trygg, B: Alternativ och Kompletterande Kommunikation (AKK) i teori och praktik. Södra regionens kommunikationscentrum och Hjälpmedelsinstitutet (2009)
- Heister Trygg, B: GAKK Grafisk AKK Södra regionens kommunikationscentrum (2005)
- Hensing, G: Folkhälsofrågor ur ett genusperspektiv Folkhälsoinstitutet (2008)
- Isdal, P: Meningen med våld. Gothia Förlag (2001)
- Regeringen: Handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer (2007)
- Torgny, K: Dubbelt Utsatt. Om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning
Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt (2008)
- Cresso, D. Fransson, E. Kristensen K: Sant eller falskt? Om mäns våld mot kvinnor.
Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt (2010)
- WHO: World Report on Violence and Health (2002)

Internet

- www.pictogram.se
www.blissonline.se
www.spsm.se
www.dubbeltutsatt.se

BILAGA

Här är den lista på de ord som är utvalda utifrån referensgruppens kunskap kring GAKK och Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatts erfarenhet av att prata om våld.

VERSALER i listan visar att ordet enbart finns i ett av systemen eller i inget alls. Grön fyrkant, ■, visar de ord som vi prioriterat i vår samverkan med SPSM. Orden är samlade utifrån olika teman.

	Picto	PCS	Widgit	Nilbild	Bliss
Person					
barn	X	X	X	X	X
bror	X	X	X		X
familj	X	X	X		X
flickvän	X	X	X		
GOD MAN	■		X		
kvinna	X	X	X	X	X
läkare	X	X	X	X	X
lärare	X	X	X	X	X
maka/sambo	X	X	X		X
make/sambo	X	X	X		X
mamma	X	X	X		X
man	X	X	X	X	X
personal	X	X	X		X
OVÄN	■		X		
pappa	X	X	X		X
passagerare	■	X	X		X
pojkvän	X	X	X		
präst	X	X	X		X
syster	X	X	X		X
TAXICHAUFFÖR	■	X			X
ungdom/tonåring	X	X	X	X	X
vän	X	X	X		X
Kropp					
penis	X	X	X		X
PENIS(ERIGERAD)	■	X			X
kvinnobröst	■	X	X		X
stjärt	X	X	X		X
slida/vagina	X	X	X		X

Våld	Picto	PCS	Widgit	Nilbild	Bliss
bita	■	X	X		X
brott/olagligt	■	X			X
dra i håret	■	X	X	X	X
elak	X	X	X		X
förfölja/följa	X	X	X		X
HOTA	■		X		
HÅLLA FAST	■		X		
HÅNA	■				
utesluta/ignorera	■	X	X		X
kan (inte)	■	X	X		X
klä av	X		X		
knuffa	■	X			X
ljuga	■		X		X
lura	■	X	X		
mobba/reta	X	X	X		X
skrika	X	X	X		X
slå/bli slagen	■	X	X	X	X
SPARKA	■		X		
tafsa	■				
tvinga	■		X		X
TVÄTTAS	■				
tyst	X	X			X
UTNYTTJA	■				
vill (inte)	X	X	X		X
våld	■	X	X	X	
VÅLDTÄKT	■				X
Känslor					
arg	X	X	X	X	X
blyg/generad	X	X	X		X
förvånad	X	X	X		
glad	X	X	X	X	X
ledsen	X	X	X	X	X
rädd	X	X	X	X	X
skam/skämmas	■	X	X		X
trygg		X	X		X
äckel/äcklig	X	X	X		X

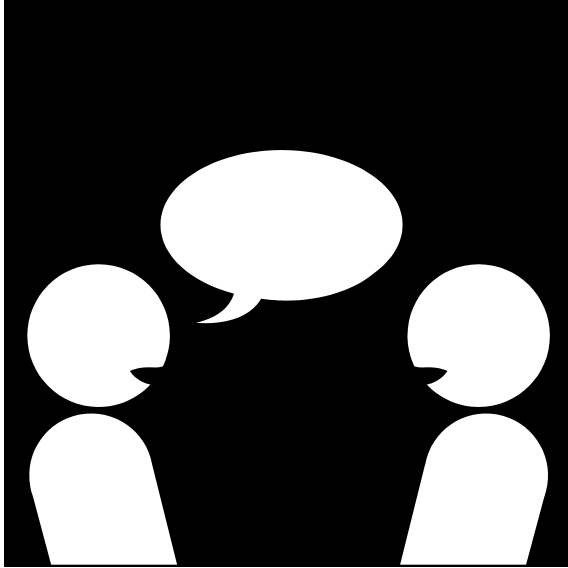
<i>Sex och samlevnad</i>	Picto	PCS	Widgit	Nilbild	Bliss
ANALSEX	■				X
BÖG	■		X		
homosexuell	■	X	X		
HÅNGLA	■				
kela				X	X
kondom	X	X	X		X
kram	X	X	X	X	X
kyss		X	X		X
KÅT	■	X			
lesbisk	■	X	X		
onanera/onani		X	X		X
oralsex	■	X	X		X
PORRFILM	■		X		
puss	X	X	X	X	X
samlag	X	X	X		X
smeka/klappa		X	X		X

Övrigt

alkohol	X	X	X		X
droger	X	X	X		
filma/fotografera	X	X	X		X
FRIVILLIGT	■		X		
hjälp	X	X	X		X
hemlighet			X		X

Arenor

<i>Arenor</i>	Picto	PCS	Widgit	Nilbild	Bliss
arbete/arbete	X	X	X		X
dagligverksamhet	X		X	X	X
färdtjänst	X		X		
gata	X	X	X		X
gruppboende	X	X	X		X
hemma	X	X	X	X	X
internet	X	X	X	X	X
krog/bar	X	X	X		X
skola	X	X	X	X	X
taxi	X	X	X	X	X
KVINNOJOUR	■				

www.dubbeltutsatt.se
www.brackediakoni.se

